



This document has been provided by the International Center for Not-for-Profit Law (ICNL).

ICNL is the leading source for information on the legal environment for civil society and public participation. Since 1992, ICNL has served as a resource to civil society leaders, government officials, and the donor community in over 90 countries.

Visit ICNL's **Online Library** at
<http://www.icnl.org/knowledge/library/index.php>
for further resources and research from countries all over the world.

Disclaimers

Content. The information provided herein is for general informational and educational purposes only. It is not intended and should not be construed to constitute legal advice. The information contained herein may not be applicable in all situations and may not, after the date of its presentation, even reflect the most current authority. Nothing contained herein should be relied or acted upon without the benefit of legal advice based upon the particular facts and circumstances presented, and nothing herein should be construed otherwise.

Translations. Translations by ICNL of any materials into other languages are intended solely as a convenience. Translation accuracy is not guaranteed nor implied. If any questions arise related to the accuracy of a translation, please refer to the original language official version of the document. Any discrepancies or differences created in the translation are not binding and have no legal effect for compliance or enforcement purposes.

Warranty and Limitation of Liability. Although ICNL uses reasonable efforts to include accurate and up-to-date information herein, ICNL makes no warranties or representations of any kind as to its accuracy, currency or completeness. You agree that access to and use of this document and the content thereof is at your own risk. ICNL disclaims all warranties of any kind, express or implied. Neither ICNL nor any party involved in creating, producing or delivering this document shall be liable for any damages whatsoever arising out of access to, use of or inability to use this document, or any errors or omissions in the content thereof.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про гуманітарну допомогу

Цей Закон визначає правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги та сприяє гласності і прозорості цього процесу.

Стаття 1. Визначення термінів і понять

У цьому Законі наведені нижче терміни та поняття вживаються в такому значенні:

безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) - надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам;

гуманітарна допомога - цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб. Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 4 Закону України "Про благодійництво та благодійні організації" (531/97-ВР);

донори (іноземні, вітчизняні) - юридичні та фізичні особи в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами;

отримувачі гуманітарної допомоги - такі юридичні особи, яких зареєстровано в установленому Кабінетом Міністрів України порядку в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги:

а) підприємства громадських організацій інвалідів, ветеранів війни та праці, а також підприємства, установи та організації, що утримуються за рахунок бюджетів, та уповноважені ними державні установи;

б) благодійні організації, створені у порядку, визначеному Законом України "Про благодійництво та благодійні організації";

в) громадські організації інвалідів, ветеранів війни та праці, Товариство Червоного Хреста України та його обласні організації, творчі спілки, а також громадські організації, створені для здійснення передбаченої їх статутними документами екологічної, оздоровчої, аматорської, спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності;

г) релігійні організації, зареєстровані у порядку, передбаченому Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації" (987-12);

набувачі гуманітарної допомоги - фізичні та юридичні особи, які її потребують і яким вона безпосередньо надається. Набувачі гуманітарної допомоги з статусом юридичної особи визначаються відповідно до пунктів "а", "б", "в", "г" абзацу п'ятого цієї статті.

Стаття 2. Законодавство України про гуманітарну допомогу

Законодавство України про гуманітарну допомогу складається з Закону України "Про благодійництво та благодійні організації", цього Закону, інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 3. Підстави для здійснення гуманітарної допомоги та її переадресування

Підставою для започаткування процедури визнання допомоги гуманітарною є письмова пропозиція донора про її надання.

Підставою для здійснення гуманітарної допомоги в Україні є письмова згода отримувача гуманітарної допомоги на її одержання. Отримувач гуманітарної допомоги має такі самі права на її використання, що і набувач гуманітарної допомоги.

Зміну отримувача гуманітарної допомоги та її переадресування можливо здійснювати лише за погодженням з іноземними донорами за рішенням відповідної комісії з питань гуманітарної допомоги.

Стаття 4. Спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги

До спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги належать:

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України;

комісія з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим;

комісії з питань гуманітарної допомоги при обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях.

До складу комісій з питань гуманітарної допомоги в обов'язковому порядку входять представники митних і податкових органів України, Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, їх органів на місцях, Національного банку України чи його філій (територіальних управлінь) та, за їх згодою, народні депутати відповідних рад та представники громадських організацій.

У разі надання Україною гуманітарної допомоги іншим державам до складу Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України обов'язково додатково залучаються представники Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Державного комітету України по матеріальних резервах, Державного комітету у справах охорони державного кордону України.

Комісію з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України очолює віце-прем'єр-міністр Кабінету Міністрів України. Комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях очолюють заступники керівників зазначених органів.

Положення про Комісію з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України та Типове положення про комісії з питань гуманітарної

допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 5. Повноваження комісій з питань гуманітарної допомоги

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України здійснює:

визнання вантажів, коштів, у тому числі в іноземній валюті, виконаних робіт, наданих послуг гуманітарною допомогою;

контроль за транспортуванням, отриманням, збереженням, охороною, складуванням, розподілом, цільовим використанням, обліком гуманітарної допомоги, підготовкою відповідної статистичної звітності;

контроль за діяльністю комісій з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях, які діють в межах наданих їм повноважень.

Комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях мають право визнавати гуманітарною допомогою вантажі, зокрема збірні гуманітарні вантажі продуктів харчування з обмеженим терміном зберігання, предмети медичного призначення, одяг, взуття, м'який інвентар, предмети соціального призначення та реабілітації інвалідів. Вартісна оцінка або кількісні розміри цих вантажів визначаються Кабінетом Міністрів України.

У разі незгоди отримувача гуманітарної допомоги або іноземного донора з рішенням комісій з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях остаточне рішення приймає Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України.

У випадках стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкої хвороби конкретних фізичних осіб Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України може встановлювати спрощений порядок надання та розподілу гуманітарної допомоги або надавати тимчасові надзвичайні повноваження комісіям з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях.

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України та відповідні комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях забезпечують широку гласність у висвітленні через засоби масової інформації всіх аспектів своєї діяльності щодо отримання, розподілу та використання гуманітарної допомоги.

Стаття 6. Оподаткування гуманітарної допомоги

Гуманітарна допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, у грошовій або натуральній формі (крім підакцизних товарів), яка надається, ввозиться, пересилається в Україну, звільняється від оподаткування.

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України може визнати гуманітарною допомогою, із звільненням від оподаткування та обов'язкових платежів до бюджету, такі підакцизні товари:

автомобілі швидкої медичної допомоги, легкові автомобілі спеціального призначення для Міністерства внутрішніх справ України;

транспортні засоби, призначені для перевезення більше ніж 8 осіб, що передаються у користування установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я і навчальним закладам, громадським організаціям інвалідів, ветеранів війни та праці, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, державним закладам системи реабілітації, фізичної культури і спорту інвалідів "Інваспорт";

легкові автомобілі, які на момент ввезення на митну територію України були виготовлені не більш як 10 років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1800 куб. см, що отримуються Міністерством праці та соціального захисту населення Автономної Республіки Крим, управліннями соціального захисту населення обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій або Міністерством праці та соціальної політики України для подальшої передачі інвалідам, які перебувають в установленому порядку на обліку для отримання спеціального автотранспорту;

аудіо- та відеотехніка, призначена відповідно для сліпих і глухих, аудіо- та відеокасети з навчальними, соціальними, реабілітаційними програмами, інформацією з фізичної культури та спорту інвалідів, програмами для формування здорового способу життя, з лекціями нобелівських лауреатів;

шоколад з начинкою та без неї, інші шоколадні вироби, що входять до новорічних і різдвяних подарунків, отриманих у термін за два місяці до відповідних свят;

меблі, що передаються виключно у користування установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я та навчальним закладам, громадським організаціям інвалідів, Товариству Червоного Хреста України та його обласним організаціям, релігійним організаціям, що зареєстровані у порядку, передбаченому Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації".

Визнання гуманітарною допомогою вантажів (товарів), перелічених у частині другій цієї статті, здійснюється Комісією з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України у кожному конкретному випадку.

Якщо кошти або товари (роботи, послуги), звільнені від оподаткування як гуманітарна допомога, було використано не за цільовим призначенням, вони вважаються доходом і оподатковуються відповідно до законодавства України.

Гуманітарна допомога, що надається Україною, при її вивезенні за межі митної території України звільняється від сплати мита та митних зборів за митне оформлення таких вантажів. На підставі рішення про надання гуманітарної допомоги отримувачам гуманітарної допомоги за межами України держава забезпечує донорам України повернення суми податку на додану вартість.

Стаття 7. Порядок надходження та використання гуманітарної допомоги у вигляді іноземної валюти

Зарахування коштів в іноземній валюті на рахунки в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги здійснюється без ліцензій (спеціального дозволу) Національного банку України за наявності рішення Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України про визнання цих коштів гуманітарною допомогою на основі зазначеного іноземним донором напряму використання. У дорученні на перерахування коштів на рахунок в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги має бути визначено напрям використання гуманітарної допомоги.

Гуманітарна допомога у вигляді іноземної валюти, що зараховується на рахунок в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги, не підлягає обов'язковому продажу на міжбанківському валютному ринку і має бути використана виключно за цільовим призначенням.

Гуманітарна допомога у вигляді іноземної валюти не підлягає списанню у безспірному порядку з рахунків в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги уповноваженими на це органами.

Відсотки, які нараховуються на залишки коштів гуманітарної допомоги, мають статус гуманітарної допомоги і використовуються виключно за цільовим призначенням.

Надходження гуманітарної допомоги на рахунки в іноземній валюті здійснюється у спеціальному порядку, визначеному Національним банком України.

Використання гуманітарної допомоги у вигляді іноземної валюти з рахунків в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги у межах цілей, визначених іноземним донором, здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України спільно з Національним банком України.

Стаття 8. Митне оформлення вантажів з гуманітарною допомогою

Митне оформлення вантажів (товарів) без сплати митних зборів здійснюється митними органами України за наявності рішення відповідних комісій з питань гуманітарної допомоги про визнання таких вантажів (товарів) гуманітарною допомогою.

У разі виникнення спору рішення Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України про визнання вантажів (товарів) гуманітарною допомогою є остаточним для митного оформлення та виконання відповідних митних процедур.

Товари (предмети), що ввозяться (пересилаються) як гуманітарна допомога, підлягають першочерговому безкоштовному спрощеному декларуванню митним органам України відповідними установами та організаціями незалежно від форми власності, з обов'язковим проставленням у товаросупровідних документах, вантажних митних деклараціях клейма "Гуманітарна допомога. Продаж заборонено", завіреного печаткою митника. Установи та організації незалежно від форми власності, що здійснюють декларування митним органам України, у разі відмови декларування вантажів гуманітарної допомоги позбавляються права на декларування митних вантажів. Інструкція про першочергове безкоштовне спрощене декларування гуманітарної допомоги затверджується Державною митною службою України.

Строк перебування вантажів гуманітарної допомоги під митним контролем без митного оформлення встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення гуманітарної допомоги здійснюється за місцезнаходженням її отримувача.

Стаття 9. Порядок ввезення (пересилання) товарів (предметів) на митну територію України

На митну територію України дозволяється ввезення лише таких товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які, задовольняючи відповідні потреби набувачів гуманітарної допомоги в Україні, не створюють загрози життю чи здоров'ю фізичних осіб - набувачів гуманітарної допомоги та довікллю України.

Товари (предмети) гуманітарної допомоги підлягають відповідному санітарному, ветеринарному, фітосанітарному, радіологічному та екологічному контролю. Зазначені види контролю здійснюються безкоштовно у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відповідальність за якість і безпеку товарів, отриманих як гуманітарна допомога, на підставі висновків відповідних експертиз несе отримувач гуманітарної допомоги.

У разі відмови у документальному підтвердженні якості, безпеки та можливості споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги вони повинні бути вивезені за межі України або знищені у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення товарів (предметів) гуманітарної допомоги проводиться тільки після здійснення необхідних видів контролю.

Органи, які безпосередньо займаються санітарним, ветеринарним, фітосанітарним, радіологічним та екологічним контролем товарів (предметів) гуманітарної допомоги, забезпечують оперативне безкоштовне та якісне проведення цього контролю. Митні органи зобов'язані забезпечити оперативне безкоштовне проведення митного оформлення гуманітарних вантажів, а також їх цілісність під час перетину митного кордону України. Зазначені органи несуть відповідальність, у тому числі матеріальну, за проведення передбачених законодавством видів контролю та митного оформлення гуманітарних вантажів у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Державний комітет у справах охорони державного кордону України, Державна митна служба України забезпечують першочергове проведення контролю гуманітарних вантажів під час перетину державного кордону України. Міністерство внутрішніх справ України забезпечує підтримку транспортування гуманітарних вантажів до місця призначення на території України.

У разі надання органами, що проводили контроль гуманітарної допомоги, висновків про непридатність до споживання товарів (предметів) гуманітарної допомоги Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України приймає рішення щодо подальшого використання зазначеної гуманітарної допомоги.

Стаття 10. Порядок надання Україною гуманітарної допомоги

Керуючись гуманними принципами, Україна може надавати гуманітарну допомогу іншим державам.

Рішення про надання Україною гуманітарної допомоги приймається Верховною Радою України або Президентом України.

Порядок надання Україною гуманітарної допомоги встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 11. Облік і контроль за отриманням та цільовим використанням гуманітарної допомоги

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України, комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях ведуть облік, статистичну звітність гуманітарної допомоги та Єдиний реєстр отримувачів гуманітарної допомоги.

Відповідні комісії з питань гуманітарної допомоги та органи державної податкової служби здійснюють контроль щодо використання гуманітарної допомоги за цільовим призначенням.

Митними органами України та філіями (територіальними управліннями) Національного банку України щомісячно складаються звіти за встановленою формою відповідно про митне оформлення вантажів з гуманітарною допомогою та про надходження на рахунки в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги коштів в іноземній валюті. Зазначені звіти подаються до Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України.

Бухгалтерський облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому Міністерством фінансів України. У разі відсутності обліку щодо отримання та цільового використання гуманітарної допомоги вона вважається використаною не за цільовим призначенням.

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку подають до відповідної комісії з питань гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

Порядок списання товарів (предметів) гуманітарної допомоги, які мають певний термін експлуатації, визначається Кабінетом Міністрів України.

При отриманні іноземної валюти, яка надійшла як гуманітарна допомога на рахунок в іноземній валюті отримувача гуманітарної допомоги, він як юридична особа-резидент здійснює її облік окремо.

Стаття 12. Відповідальність за порушення законодавства про гуманітарну допомогу

Особи, винні у порушенні законодавства про гуманітарну допомогу, несуть відповідальність згідно із законами України.

Порушеннями законодавства про гуманітарну допомогу, що тягне за собою кримінальну або адміністративну відповідальність згідно з законом, є:

- використання гуманітарної допомоги не за цільовим призначенням;
- використання гуманітарної допомоги з метою отримання прибутку.

Товари (предмети) гуманітарної допомоги, які продаються за грошові кошти або передаються за інші види компенсації, та (або) виручка, отримана за такий продаж, вилучаються або конфіскуються у встановленому законом порядку.

Отримувачі гуманітарної допомоги, які допустили порушення законодавства про гуманітарну допомогу, за рішенням Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України виключаються з Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги.

Стаття 13. Підтримка іноземних громадян, які сприяють надходженню гуманітарної допомоги в Україну

Іноземні громадяни, які доставляють, супроводжують гуманітарну допомогу та організують її надходження в Україну, координатори міжнародних гуманітарних програм мають право на першочергове, безкоштовне візове обслуговування, а також на поселення в готелях за тарифами, встановленими для громадян України.

Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України, відповідні комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях зобов'язані разом з отримувачами гуманітарної допомоги надавати підтримку у придбанні залізничних та авіаційних квитків іноземним громадянам, які доставляють, супроводжують гуманітарну допомогу та організують її надходження в Україну, координаторам міжнародних гуманітарних програм.

Стаття 14. Обмеження ввезення як гуманітарної допомоги сільськогосподарської продукції, продовольства та інших товарів, а також кількісне та вартісне обмеження пільгового ввезення гуманітарних вантажів одним отримувачем

Обсяги та номенклатура сільськогосподарської продукції, продовольства, друкованої продукції, будівельних матеріалів та інших товарів, які можуть бути ввезені в Україну як гуманітарна допомога, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Граничні обсяги пільгового отримання гуманітарної допомоги одним отримувачем за кількісною або вартісною оцінкою встановлюються Кабінетом Міністрів України з урахуванням кількості населення, що потребує допомоги від цього отримувача.

Гуманітарна допомога, що надходить понад встановлені Кабінетом Міністрів України обсяги, підлягає оподаткуванню на загальних підставах.

Стаття 15. Прикінцеві положення

1. Закон України "Про гуманітарну допомогу" набирає чинності з 1 січня 2000 року.

2. Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України та комісії з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях є правонаступницями відповідно Комісії з питань координації приймання, транспортування, охорони та розподілу гуманітарної допомоги, що надходить із зарубіжних країн, при Кабінеті Міністрів України та відповідних комісій з питань гуманітарної допомоги при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях.

3. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України, за участю Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів, до 1 грудня 1999 року підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до законодавчих актів з питань оподаткування, що впливають з цього Закону.

5. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня прийняття цього Закону:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття відповідно до своєї компетенції нормативно-правових актів, що впливають з цього Закону;

забезпечити перегляд і скасування центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

6. Національному банку України у тримісячний строк з дня прийняття цього Закону привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом та затвердити Порядок надходження гуманітарної допомоги на рахунки в іноземній валюті отримувачів гуманітарної допомоги в Україні.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 22 жовтня 1999 року
N 1192-XIV